

Dictamen en relació amb una consulta sobre la possibilitat d'utilitzar el fitxer "Actuacions" d'un departament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya per a la gestió del personal voluntari d'un procés participatiu

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'un departament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya en què se sol·licita el parer d'aquesta Autoritat en relació amb la possibilitat d'emprar el fitxer "Actuacions" d'un altre departament de la mateixa administració per a la gestió del personal voluntari d'un procés participatiu.

Analitzada la petició i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent:

I

(...)

II

En l'escrit de consulta es planteja si és possible emprar el fitxer "Actuacions" d'un departament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya per tal de gestionar la inscripció de les persones voluntàries en un procés participatiu dut a terme per un altre departament de la Generalitat de Catalunya.

El fitxer a què es fa referència es troba regulat en l'Ordre BSF/274/2014, de 25 d'agost, per la qual es regulen els fitxers que contenen dades de caràcter personal gestionats pel Departament de Benestar Social i Família, i per determinats ens que en depenen (DOGC núm. 6703, de data de 9/9/2014).

D'acord amb aquesta Ordre, el fitxer "Actuacions" té per finalitat *"la gestió de les dades de les persones que participen en **activitats de format i finalitat diversos, organitzades per la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària.**"*

En aquest sentit, es concreten com a usos del fitxer *"la inscripció de persones que participen en activitats de format i finalitat diversos, organitzades per la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària. Estudis i informes de gènere i enviament d'informació."*

Per al compliment de la dita finalitat es preveu recollir, mitjançant formularis i per transmissió electrònica, les dades identificatives (DNI/NIF/NIE, nom i cognoms, adreça postal i electrònica, telèfon, imatge que contenen les fotografies i so), les dades de característiques personals (nacionalitat, data de naixement i sexe) i les dades d'ocupació (lloc de treball) de les persones interessades en inscriure's en qualsevol de les activitats que pugui realitzar la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària, òrgan establert com a responsable del fitxer.

Pel que fa a la tipologia d'aquestes activitats, cal fer referència, en aquest punt, al Decret 332/2011, de 3 de maig, de reestructuració del Departament de Benestar Social i Família.

D'acord amb el seu article 75.1 correspon a la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària (responsable, com s'ha dit, del fitxer "Actuacions" que s'examina) l'exercici de les funcions següents:

- a) Planificar i dirigir campanyes i programes de sensibilització ciutadana i de suport a entitats socials.*
- b) Fomentar i divulgar campanyes de civisme.*
- c) Dirigir i impulsar el funcionament dels òrgans col·legiats adscrits a aquesta Direcció General.*
- d) Dirigir i coordinar programes de desenvolupament comunitari, inserció social i de suport a col·lectius.*
- e) Promocionar l'associacionisme i el voluntariat.*
- f) Promoure la mediació comunitària en l'àmbit dels espais i equipaments cívics.*
- g) Dirigir la gestió i la planificació dels equipaments cívics i la programació de les activitats.*
- h) Difondre els serveis de l'Administració a les persones i entitats, mitjançant la xarxa d'oficines de benestar social i família.*
- i) Dirigir i coordinar les actuacions i els programes de caràcter transversal que el Departament de Benestar Social i Família pugui realitzar amb col·laboració amb altres Departaments de la Generalitat de Catalunya i altres administracions públiques.*
- j) Qualsevol altra funció de naturalesa anàloga que li encomanin."*

En atenció a aquestes funcions, les activitats que pot dur a terme la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària, certament, poden ser de diversa índole: fomentar el civisme i la dinamització sociocultural i del lleure; dirigir i coordinar els programes de desenvolupament comunitari, d'inserció social i del suport als diferents col·lectius; promoure l'associacionisme i el voluntariat, etc.

Atès el context que s'examina -a l'escrit de consulta es fa esment a les persones interessades en participar en una determinada activitat com a voluntàries-, convé fer referència a les funcions de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària en matèria de voluntariat (article 75.1.e) del Decret 332/2011).

A Catalunya s'entén per voluntariat el conjunt de persones que efectuen una prestació voluntària de serveis cívics o socials, sense compensació econòmica, dins del marc d'una organització estable i democràtica sense afany de lucre, que comporti un compromís d'actuació a favor de la societat i la persona. Si bé els àmbits d'actuació del voluntariat són diversos, aquests es podrien agrupar en cinc grans blocs: voluntariat social, voluntariat comunitari, voluntariat cultural, voluntariat per a la solidaritat internacional i voluntariat ambiental (http://benestar.gencat.cat/ca/ambits_tematics/accio_comunitaria_i_voluntariat/).

Així doncs, tenint en compte les funcions que, en matèria de voluntariat, exerceix la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària (article 75.1.e) del Decret 332/2011), així com la descripció de la finalitat del fitxer "Actuacions" a què ja s'ha fet referència, podria entendre's que la dita finalitat comprendria o abastaria la gestió de les dades personals d'aquelles persones interessades en participar en les activitats de voluntariat organitzades per la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària.

Dit això, atès els termes en què es formula la consulta, convé fer referència, especialment, a la funció de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària de "*dirigir i coordinar les actuacions i els programes de caràcter transversal que el Departament de Benestar Social i Família pugui realitzar amb col·laboració amb altres Departaments de*

la Generalitat de Catalunya i altres administracions públiques” (article 75.1.i) del Decret 332/2011).

Per la informació de què es disposa, en el cas que s'examina sembla que es podria establir un acord o conveni de col·laboració entre el Departament de Benestar Social i Família i un altre departament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya amb l'objecte que, en relació amb una activitat pròpia d'aquest altre departament, emmarcada en l'exercici de les seves funcions, la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària s'encarregués de gestionar el voluntariat escaient, és a dir, gestionar les inscripcions de les persones interessades en participar-hi com a voluntàries.

Des del punt de vista del dret a la protecció de dades personals, convé fer avinent que el tractament de dades personals (article 3.c) de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personals (en endavant, LOPD)) que es derivaria de la signatura d'aquest conveni o acord de col·laboració entre ambdós departaments –la gestió per part de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària de les dades personals de les persones que volen inscriure's com a voluntàries en l'activitat de què es tracta- haurà de respectar el principis i les garanties establertes en la normativa de protecció de dades personals.

Així, i als efectes que interessen en el cas que s'examina, caldria comptar amb un fitxer de dades personals (articles 3.b) i 20.2 LOPD) que compregués aquest tractament de les dades de les persones interessades en participar com a voluntàries en l'activitat.

Aquest fitxer certament podria ser, com es planteja en l'escrit de consulta, el fitxer “Actuacions”, del qual és responsable la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària. Tal com s'ha posat de manifest, s'entén que la finalitat del fitxer abastaria la gestió de les dades personals de les persones que participen en activitats de voluntariat organitzades per la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària. En el present cas, la gestió del voluntariat –i, per tant, de les dades personals dels voluntaris- s'efectuaria per la dita Direcció General, si bé a petició o encàrrec d'un altre departament de la mateixa administració pública amb el que es disposaria d'un conveni de col·laboració amb la finalitat de dur a terme una determinada actuació en què ambdós departaments estarien interessats i per a la qual es requereix disposar de voluntaris.

Així mateix, caldria tenir present que, per aplicació del principi de qualitat de les dades (article 4.1 LOPD), només es podrien recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, les dades personals adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'haguessin obtingut, això és, gestionar les dades personals de les persones interessades en ser voluntàries en una determinada activitat.

En el present cas, tenint en compte el conjunt de dades que es tracten en el fitxer “Actuacions”, la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària, com a responsable d'aquest fitxer, hauria de recollir i tractar les dades identificatives (nom, cognoms, DNI/NIF/NIE i dades de contacte) i, si escau, les dades laborals de les persones afectades.

També caldria informar-les en el moment de la recollida de les seves dades personals, de manera expressa, precisa i inequívoca, dels aspectes establerts a l'article 5.1 de la LOPD:

- a) De l'existència d'un fitxer o un tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.*
- b) Del caràcter obligatori o facultatiu de la resposta a les preguntes que els siguin*

plantejades.

c) De les conseqüències de l'obtenció de les dades o de la negativa a subministrar-les.

d) De la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.

e) De la identitat i la direcció del responsable del tractament o, si s'escau, del seu representant."

Si en el present cas la recollida de la informació s'efectués mitjançant formularis i per transmissió electrònica, dita informació de l'article 5.1 de la LOPD hauria de constar expressament en aquests impresos, siguin en paper o electrònics (article 5.2 LOPD).

D'altra banda, caldria tenir present que, per aplicació del principi de finalitat de les dades (article 4.2 LOPD), les dades personals de les persones voluntàries recollides no es podrien utilitzar per a una finalitat diferent de la que figurés en el conveni o acord de col·laboració, això és, la gestió per la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària de les inscripcions de les persones interessades en participar com a voluntàries en l'activitat per la qual s'hagués subscrit el dit conveni.

Això implicaria, així mateix, no comunicar les dades personals obtingudes fruit de l'exercici d'aquesta gestió del voluntariat, ni tan sols per a la seva conservació, a tercers fora de l'àmbit previst en el conveni.

També caldria, de conformitat amb l'article 9 de la LOPD, *"les mesures de caràcter tècnic i organitzatiu necessàries que garanteixin la seguretat de les dades de caràcter personal i n'evitin l'alteració, la pèrdua, el tractament o l'accés no autoritzat, tenint en compte l'estat de la tecnologia, la naturalesa de les dades emmagatzemades i els riscos a què estan exposats, tant si provenen de l'acció humana o del medi físic o natural."*

És a dir, a qualsevol tractament de les dades de les persones voluntàries que es pogués dur a terme en el marc de l'acord o conveni de col·laboració que es pogués subscriure, hauria d'aplicar-se el corresponent nivell de mesures de seguretat, de conformitat amb el citat article 9 de la LOPD i el Títol VIII del Reglament de desplegament de la LOPD, aprovat pel Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre (RLOPD).

Així mateix, caldria tenir present que tota persona que intervingués en qualsevol fase del tractament de les dades personals de les persones que volen participar com a voluntàries en una determinada activitat, recollides per la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària fruit del conveni de col·laboració, estaria obligada al secret professional pel que fa a les dades i al deure de guardar-les, obligacions que subsistirien fins i tot després de finalitzar l'objecte del conveni que se subscrigués (article 10 LOPD).

Finalment, de conformitat amb el principi de conservació de les dades (article 4.5 LOPD), convé preveure en l'acord o conveni de col·laboració el destí de les dades personals recollides un cop s'hagi complert l'objecte pel qual s'hauria subscrit tal conveni.

D'acord amb les consideracions fetes en aquest dictamen en relació amb la consulta plantejada, es fan les següents,

Conclusions

Atesa la finalitat prevista en el fitxer "Actuacions" del Departament de Benestar Social i Família es pot entendre que el dit fitxer abasta la gestió de les dades personals de les persones interessades en formar part en les activitats de voluntariat que organitzi la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària d'aquest departament.

Així mateix, aquest fitxer pot abastar la gestió per part de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària de les dades personals de les persones interessades en participar com a voluntàries en una activitat pròpia d'un altre departament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, en la mesura que s'hagués subscrit un conveni o acord de col·laboració entre ambdós departaments (article 75.1.i) del Decret 332/2011, de 3 de maig, de reestructuració del Departament de Benestar Social i Família) amb l'objecte que la dita Direcció General s'encarregués de la gestió del voluntariat escaient a petició d'aquest altre departament.

En qualsevol cas, el tractament d'aquestes dades personals s'haurà d'ajustar als principis i garanties previstes en la LOPD, en els termes establerts en aquest dictamen.

Barcelona, 20 d'octubre de 2014